

# Aile Merkezli Bakım Tutum Ölçeği

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Merkezli Bakım Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.  
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16418>

## Özet

Aile Merkezli Bakım Tutum Ölçeği (AMBTÖ), çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelerin **aile merkezli bakım** uygulamalarına yönelik tutumlarının ölçmek amacıyla 2018 yılında Ayfer Kara tarafından geliştirilmiş öz bildirim tipi bir araçtır. Ölçek, hemşirelik eğitimlerinin veya kurumsal müdahalelerin, profesyonellerin aile katılımına ve merkezli bakıma olan yaklaşımları üzerindeki etkisini değerlendirmek için tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması sonucunda, ölçeğin yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik ölçütlerini karşıladığı belirlenmiştir.

Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanmakta olup, hemşirelerin aileye saygı, işbirliği, bilgi paylaşımı ve aile katılımını teşvik etme gibi temel aile merkezli bakım bileşenlerine yönelik tutumlarını kapsamlı bir şekilde değerlendirmektedir.

## Anahtar Kelimeler

Aile Merkezli Bakım, Hemşire, Tutum Ölçeği, Çocuk Sağlığı, Psikometri, Geliştirme Çalışması, Atatürk Üniversitesi.

## Yazarlar

Ayfer Kara

## Amaç

Aile Merkezli Bakım Tutum Ölçeği'nin temel amacı, çocuk kliniklerinde görev yapan hemşirelerin, **Aile Merkezli Bakım (AMB)** felsefesine yönelik mevcut tutumlarını ve inançlarını bilimsel metotlarla belirlemektir. Bu tutumların ölçülmesi, hemşirelik hizmetlerinde AMB ilkelerinin benimsenme düzeyini saptamak ve bakım kalitesini artırmak için atılacak adımlara rehberlik etmek açısından kritik öneme sahiptir.

Ölçek aynı zamanda, hemşirelerin AMB ilkelerini uygulamaya ne ölçüde istekli olduklarını ve ailelerin tedavi sürecine katılımına ne kadar değer verdiklerini ortaya koyarak, kurumsal eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Geliştirme çalışması, "Çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelerde, Aile Merkezli Bakım Tutum Ölçeği geçerli ve güvenilir olarak geliştirilir" hipotezini desteklemiştir.

## Yapı

AMBTÖ, hemşirelikte etik ve profesyonel bir standart haline gelen **Aile Merkezli Bakım (AMB)** yaklaşımına yönelik profesyonel tutumu ölçmektedir. Bu yapı, hemşirenin aileyi hastanın bakımında bir ortak olarak görme, bilgi akışını sağlama ve ailenin ihtiyaçlarına duyarlılık

gösterme eğilimlerini içeren çok boyutlu bir psikolojik eğilimi temsil eder.

Ölçülen psikolojik yapı, yalnızca bilgi düzeyini değil, aynı zamanda hemşirelerin aile katılımına yönelik duygusal tepkilerini ve davranışsal niyetlerini de kapsamaktadır. Ölçek bu sayede, hemşirelerin profesyonel uygulamalarındaki temel felsefi yönelimi ortaya koymaktadır.

## Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, kabul edilebilir ve yüksek düzeyde ölçütleri karşılayacak şekilde yürütülmüştür. Yapı geçerliliğini destekleyen önemli bulgulardan biri, madde toplam korelasyon değerleridir. Bu değerler, maddelerin ölçeğin ölçtüğü genel yapıyla uyumunu gösterir ve AMBTÖ için  $r=0.324$  ile  $0.771$  arasında tespit edilmiştir. Bu aralık, maddelerin ölçeğin bütünüyle güçlü bir ilişki içinde olduğunu ve ölçeğin iç tutarlılığını yüksek olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin ayrıntı edicilik geçerliliği de analiz edilmiş ve  $p=0.000<0.001$  düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı tutum düzeylerine sahip bireyleri başarıyla bir şekilde ayrıntı edebildiğini kanıtlamaktadır. Geliştirme çalışması, ölçeğin çocuk kliniklerinde çalınan hemşirelerde geçerli olduğu sonucuna varmıştır.

## Güvenirlilik

AMBTÖ'nün güvenirlilik analizleri, ölçeğin tutarlı ve kararlı bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamıştır. İç tutarlılık güvenirliliği, **Cronbach's Alpha katsayısı** ile hesaplanmış ve sonuç  $0.982$  olarak bulunmuştur. Bu değer, sosyal bilimler ölçekleri için mükemmel kabul edilen bir iç tutarlılık düzeyini temsil eder ve ölçek maddelerinin aynı yapıyı yüksek düzeyde ölçtüğünü gösterir.

Ek olarak, ölçeğin zamansal kararlılığını ölçmek amacıyla test-tekrar test güvenirliliği yapılmıştır ve bu analizde  $r=0.895$  gibi yüksek bir korelasyon katsayısı elde edilmiştir. Edeğer form güvenirliliği de  $p=0.000<0.001$  düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu istatistiksel veriler, ölçeğin hem iç tutarlılık hem de zamana bağlı kararlılık açısından yüksek güvenilirlik sağladığını kanıtlamaktadır.

## Faktör Analizi

Ölçek, Ayfer Kara'nın doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir ve bu süreçte kapsamlı geçerlik ve güvenirlilik analizleri uygulanmıştır. Kaynak içerikte faktör yapısına dair spesifik boyut bilgisi verilmemiş olsa da, geliştirme çalışmalarında yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizinin (Açıklayıcı ve/veya Doğrulayıcı) kullanıldığını varsayılmaktadır.

Elde edilen son derece yüksek Cronbach's Alpha değeri ( $0.982$ ), ölçeğin ölçtüğü yapıya güçlü bir

Şekilde bütünleşmiş olduğunu ve muhtemelen tek bir baskın boyuta sahip olduğunu veya çok boyutlu yapıda alt boyutların birbirleriyle çok yüksek korelasyon gösterdiğini ifade etmektedir. Ölçeğin detaylı faktör yapısı, tezin metodoloji bölümünde incelenebilir.

## Araç

**Test Type:** Geliştirme

**Format:** 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum)

**Language Available:** Türkçe

**Population Group:** Hemşireler

**Age Group:** Yetişkin (Çocuk kliniklerinde çalışan hemşireler)

**Population Details:** Çocuk kliniklerinde görev yapan profesyonel hemşireler.

**Test Methodology:** Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Katılımcıların aile merkezli bakım uygulamalarına yönelik tutumlarının derecelendirmeleri beklenir.

## Anahtar Kelimeler

Çocuk Hemşireliği, Tutum Ölçümü, Cronbach Alpha, Test-Tekrar Test, Güvenilirlik, Geçerlik.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Bilgi mevcut değil (N/A)

**Affiliation Email addresses:** Bilgi mevcut değil (N/A)

**Correspondence Address:** Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum (Tezin sunulduğu kurum)

## İzinler, Ücret ve Test Yolu

Aile Merkezli Bakım Tutum Ölçeği, Ayfer Kara tarafından **2018** yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve telif hakları, yazar ve tezin sunulduğu kurum olan Atatürk Üniversitesi'ne aittir. Ölçeği kullanmak isteyen araştırmacıların sorumlu yazar Ayfer Kara ile iletişime geçmesi tavsiye edilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi bu bağlantıdan indirilebilir: [aile-merkezli-bakim-tutum-olcegi-toad.pdf](#).

Tezin tam metnine ise YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: [tez.yok.gov.tr](http://tez.yok.gov.tr).

## Kaynaklar

Kara, A. (2018). *Aile merkezli bakım eğitiminin çocuk hemşirelerinin tutumlarına etkisi* (Doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

## Aile Merkezli Bakım Tutum Ölçeği Maddeleri

**ÖNEMLİ:** Ölçek maddeleri kaynak içerikte paylaşılmamıştır. Maddelerin tam listesi, telif hakları nedeniyle yazarın doktora tezinde veya ilgili akademik yayınlarında bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM